

ЕРГОНОМІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ ПРАЦІ

Кредити та кількість годин: 3 ECTS; 90 годин: 24 год. лекційних, 24 год практичних, 42 год самостійної роботи / 4 год. лекційних, 4 год практичних; 82 самостійної роботи; залік

I. Опис навчальної дисципліни

В умовах прискорення науково-технічного прогресу, змін у системі трудової мотивації, динамічного розвитку товарів та послуг майбутнім психологам необхідно навчитися вчасно та адекватно прогнозувати ситуацію на ринку надання психологічних послуг, раціонально організувати трудові процеси. Програма курсу «Ергономіка та психологія праці» ознайомлює студентів з психологічними закономірностями розвитку людини як суб'єкта праці, психотехнологіями професійного навчання та урегулювання конфліктів і криз у трудовій діяльності, основними концептуальними положеннями диференціальної психології праці, психологією працездатності людини, психологією профілактики травматизму та аварійності.

Міжпредметні зв'язки: "Соціальна психологія", "Педагогіка та педагогічна психологія", "Практика модерації групової взаємодії".

II. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – забезпечення особистісної готовності студентів до майбутньої професійної діяльності через формування у них системи наукових понять та науково впорядкованих базових уявлень про сутнісні аспекти професійної діяльності та психологічні особливості активності людини як суб'єкта праці.

Завдання навчальної дисципліни:

- Здатність розуміти предметну область професійної діяльності; володіти науковим світоглядом; знати основні теорії, концепції учень, які формують наукову картину світу; уміння відстоювати власні стратегії професійної діяльності; здатність приймати обґрунтовані рішення. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій.

- Здатність до ефективної взаємодії на рівні міжособистісних та психотерапевтичних відносин; здатність до співпраці, групової та кооперативної діяльності. Здатність до цінування та поваги до різноманітності й мультикультурності; надання рівних можливостей особам різних національностей та різних розумових здібностей, толерантне ставлення до їхньої культурної спадщини, індивідуальних особливостей.

- Здатність ефективно та адекватно здійснювати рефлексивні процеси, що сприяє розвитку й саморозвитку, творчому підходу до професійної діяльності. Здатність оцінювати результати професійної діяльності та забезпечувати її якість; здатність позитивно сприймати критику колег, зацікавлених сторін та громадськості. Здатність бути критичним і самокритичним, наполегливим у досягненні поставлених завдань і взятих зобов'язань.

- Здатність ефективно вирішувати завдання щодо збереження і зміцнення здоров'я (фізичного, психічного, соціального та духовного) як власного, так і оточуючих. Здатність використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

- Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. Здатність виявляти, ставити та вирішувати професійні задачі. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). Знання основних методів

наукового пошуку; уміння узагальнювати отримані результати, обробляти й аналізувати інформацію з різних джерел, оформляти і презентувати результати наукової діяльності відповідно до вимог.

- Здатність до застосування сучасних засобів інформаційних і комп'ютерних технологій у професійній діяльності фахівця-психолога і в повсякденному житті.

- Здатність навчатися впродовж усього життя й оволодівати сучасними знаннями, зокрема, інноваційними методичними підходами, сучасними системами, методиками.

- Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи, виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків. Здатність до застосування знань провідних психологічних теорій, концепцій щодо використання дослідницьких методів та моделей психологічного дослідження (від лабораторних експериментів до квазіекспериментів та польових досліджень) та методів якісного дослідження (включаючи спостереження, інтерв'ю, опитування).

- Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій; уміння добирати і систематизувати діагностичний матеріал з урахуванням вікових, індивідуальних особливостей особистості; володіти технічними навичками психологічної оцінки.

- Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту. Здатність до надання послуг, які покращують психічне здоров'я, безпеку та фізичне благополуччя за допомогою захисних та адаптивних методів, а також для ефективної превенції, профілактики та відновлення психічного стану особистості.

- Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження; аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації. Здатність застосувати знання основних видів і технологічних підходів до планування власної професійної діяльності з інтегрованою, багатомодельною перспективою, як доцільною та адаптованою до обставин і контексту; уміння раціонально організовувати власну професійну діяльність, самостійно контролювати її результативність, удосконалювати систему самоорганізації на основі сучасних психологічних технологій.

- Здатність діяти на основі принципів та стандартів етики професійної поведінки; усвідомлення власної відповідальності перед клієнтом, суспільством, професією та колегами; усвідомлення потенційно конфліктних принципів, стандартів для психологічних тестів та діагностики; спроможність ідентифікувати себе з цінностями професійного середовища; наявність професійної позиції фахівця-психолога; здатність виявляти чесність, порядність, принциповість, толерантність під час професійної діяльності.

- Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

III. Результати навчання

За результатами навчання слухачі зможуть:

- Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання. Знати сучасні теоретичні основи щодо власного Я та психологічних особливостей інших, а саме: мотивації, особистісних ресурсів, цінностей, схильностей та чинників, які визначають ефективність міжособистісних стосунків; уміти застосовувати елементи теоретичного та експериментального дослідження в професійній діяльності.
- Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ у контексті професійних завдань. Володіти знаннями в галузі психології під час вирішення професійних завдань з урахуванням вікових та індивідуально-типологічних відмінностей, соціально-психологічних особливостей особистості та конкретних ситуацій. Вміти проводити психодіагностичне обстеження клієнтів, розробляти заходи з психологічного супроводу розвитку особистості, міжособистісних стосунків.
- Демонструвати здатність до рефлексії, мати навички оцінювати непередбачувані проблеми у професійній діяльності й обдуманно вибирати шляхи їх вирішення. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і

проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

- Уміти використовувати теорії, принципи, методи психологічної науки в навчанні та професійній діяльності; застосовувати інноваційні підходи для вирішення професійних завдань. Уміти складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів тощо відповідно до вимог замовника.
- Здійснювати пошук інформації з різних джерел (у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій) для вирішення професійних завдань. Володіти психолого-педагогічною майстерністю та методикою викладання психології.
- Усвідомлюючи межі власної компетенції та підзвітність відповідним фахівцям, уміти співпрацювати з колегами-психологами та зі спеціалістами інших галузей (медиками, учителями, вихователями). Ефективно виконувати різні ролі в команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.
- Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку. Здатність систематично підвищувати свою професійну компетентність.
- Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога. Дотримуватися у своїй діяльності сучасних принципів толерантності, діалогу і співробітництва. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.
- Володіти культурою спілкування, його формами, способами; уміти використовувати принципи професійного спілкування на рівні сучасної української літературної мови; спілкуватися іноземною мовою для здійснення професійної і міжособистісної комунікації. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.
- Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, дотримуватися гуманістичних та демократичних цінностей у професійній та громадській діяльності. Здатність аналізувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтирів.

IV. Програма навчальної дисципліни (структура дисципліни)

№ з/п	Тема дисципліни
1	Предмет, цілі і завдання психології праці. Історія вітчизняної психології праці
2	Основні складові дисципліни. Інженерна психологія. Ергономіка. Організаційна психологія
3	Теоретико-методологічні засади ергономіки
4	Методи психології праці. Загальна характеристика методів ергономічних досліджень
5	Класифікація професій Є.О.Клімова, Дж.Холланда
6	Особистість у системі «людина-професія». Професійна спрямованість. Професійно важливі якості. Професійно значущі психофізіологічні властивості

7	Трудова мотивація і задоволеність працею
8	Психологічна сутність, типи та рівні професійного самовизначення
9	Розвиток людини як суб'єкта праці. Професійне становлення особистості
10	Кризи професійного розвитку. Професійні деформації
11	Метод професіографії. Професіограма
12	Метод професіографії. Психограма
13	Тренінг «Моя кар'єра та успіх. Поведінка на співбесіді»
14	Методи і методики дослідження мотивів професійної діяльності
15	Особливості організації профорієнтаційної роботи зі школярами
16	Тренінг «Методи психологічної профілактики синдрому емоційного вигорання»
17	Профорієнтація, профконсультація, психологічні основи профвідбору та атестації кадрів
18	Проміжний контроль знань
19	Підсумкове заняття

